

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2021 г. в област Шумен на отчет¹ в детските педагогически стаи са водени 208 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2020 г. броят им се увеличава с 28 лица, или с 15.6%.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС от областта лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 76.9%;
- малолетни (8 - 13 години) - 23.1%;
- момчета - 180 (86.5%);
- момичета - 28 (13.5%);
- учащи - 126 лица (60.6%).

В област Шумен малолетните и непълнолетните лица **заведени на отчет в ДПС** през 2021 г. са 65, или 31.3% от всички водени на отчет лица. Момчетата са 56, а момичетата - 9.

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2017 - 2021 година

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

През 2021 г. **снети от отчет в ДПС** са 36 малолетни и непълнолетни лица, или 17.3% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 4 лица (11.1%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 23 лица (63.9%);
- на други основания - 9 лица (25.0%).

Противообществени прояви

В област Шумен **преминалите през ДПС за извършени противообществени прояви** през 2021 г. малолетни и непълнолетни лица са 71. От тях малолетните са 14 (19.7%), а непълнолетните - 57 (80.3%). От общия брой на лицата, преминали през ДПС за извършени противообществени прояви, момчетата са 63, или 88.7%, а момичетата - 8 (11.3%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществените прояви е следното:

- повреждане на обществена и/или частна собственост - 52.1%;
- тормоз - 14.1%;
- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 11.3%;
- прояви на насилие и агресия - 7.0%.

Извършени престъпления

През 2021 г. в област Шумен броят на **малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления**, е 119, с 15 лица, или с 11.2% по-малко в сравнение с 2020 година. От тях 38 лица (31.9%) са на възраст от 8 до 13 години.

Най-разпространеното престъпление, извършвано от малолетните и непълнолетните в област Шумен, е унищожаване и повреждане на имущество. Извършители на това престъпление са 45 лица, или 37.8% от всички, преминали през ДПС за извършени престъпления.

В областта 31 лица на възраст от 8 до 17 години, или 26.1% от всички преминали през ДПС, са за кражби и 11 лица (9.2%) - за противозаконно отнемане на МПС.

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2021 г. в област Шумен пострадали от престъпления са 42 деца, от които 26 (61.9%) са момчета, а 16 (38.1%) - момичета. Малолетни са 18 лица (42.9%), а непълнолетни - 24 (57.1%).

През 2021 г. най-голям е броят и делът на малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби - 19 лица (45.2%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2021 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Шумен **са образували** 109 възпитателни дела, от които 95 (87.2%) - по предложение на органите на прокуратурата. Броят **на решените дела** през годината е 119, като от тях в срок до един месец са решени 56 дела, или 47.1%. **Прекратени** са 12 дела. В края на 2021 г. **са останали несвършени** 2 дела.

През 2021 г. местните комисии са наложили 173 **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 153 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 158 общественоопасни деяния.¹

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 101 мерки (58.4%);
- предупреждаване за настаняване във възпитателно училище интернат (ВУИ) с изпитателен срок до 6 месеца - 20 малолетни и непълнолетни (11.6%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 18 възпитателни мерки (10.4%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 12 мерки (6.9%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват за полагане на засилени грижи - 10 мерки (5.8%).

Основните характеристики на лицата на възраст 8 - 17 години с наложени възпитателни мерки през 2021 г. са следните:

- малолетни са 68 лица (44.4%), а непълнолетни - 85 (55.6%);
- момчетата са 131 (85.6%), а момичетата - 22 (14.4%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата, водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информация са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви,

престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживеене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ - (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).